

גורן אורי

נולד ב-1926 בנחלת יהודה ע"י ראשל"צ
גוייס למשטרת הישובים העבריים ב-1943
הצטרף כגדעוני למוסד ב-1946
ובאותה שנה הצטרף לפל"ם

ה ע ס נ ה ר י ע ' 0

"כמה אנשים היו על הספינה (המספר כאמור היה כ-750)
150 איש השבתי להם והם ספקו כפיים ואמרו בהשתהות:
"או-לה-לה, 150 איש על ספינה כל-כך קטנה.

"לטרוֹן": הספינה הישנה והרעועה ועליה 1250 מעפילים
הפליגה מנמל לה-סיוטה ב-19 אוקטובר 1946. מזל הביש
החל עם היציאה מהנמל כש"לטרוֹן" הנגרת - כמקובל -
ע"י גוררת מקומית עלתה על שרטון ולאחר מאמצים הורדה
ממנו ונכנסה לים הפתוח. מיד עם תחילת ההפליגה התברר
שמהירותה שאמורה היתה להיות 8 קשר לשעה היא 4 קשר
בלבד. ימי ההפליגה שאמורים היו להיות שמונה יהיו לפחות
שבועיים. היתה לכך משמעות רבה לגבי כמויות מזון, מים
ועוד. אבל זו היתה צרה (לא קטנה) אחת מרבות. התברר
שציבותה של הספינה לקויה והיא נוטה על צידה במידה
מחאיגה. בעיה זו החריפה ככל שחלפו הימים וכמויות הפחם
והמים שהיו בתחתית האוניה קטנו מרכז הכובד היה גבוה
יותר. בוב (בנימין שטרסברג), שורץ שלום ואני שהיינו
המלוים נאלצנו לעמוד על גשר הפיקוד בכל עת שמעפילים
עלו לספון העליון לשאוף אויר ולצעוק במגפון שהיה בידנו,
באידיש הרצוצה שבפינו "עשרה איש יעברו לצד שמאל
(או ימין לפי נטית הספינה)" והספינה היתה נוטה לצידה
השני וחוזר חלילה. עד היום מזכירים לנו המעפילים איתם
אנו נפגשים באקראי, אירוע יצוא דופן זה.

בהמשך התברר שמים דולפים למחסן הספינה וקבוצות
מעפילים עם דליים היו שואבים את המים בתורנות משך
שעות רבות. אבל הגרוע מכל עוד היה לפנינו: בקרבת האי
כרתים התחוללה סערה קשה ביותר. סיפוני הספינה הוצפו
כמים רבים שחדרו גם למחסני המגורים, רבים מהמעפילים
סבלו קשות ממחלת הים הנוראה והמצב היה קרוב לבלתי
נסבל.

רב החובל הספרדי וצוותו תבעו מאתנו להסכים להיכנס
למפרץ סמוך ולהסתתר שם עד שוך הסערה. אנחנו, צוות
המלוים, כולנו בראשית שנות העשרים לחיינו, דחינו זאת
בתקיפות. ידענו שהדבר עשוי להיות סוף המסע, התערבות
הצי הבריטי והסתבכות שלא ניתן לצפות את תוצאותיה.
למזלנו שככה הסערה ו"לטרוֹן" המקרטעת והנוטה על צידה

גדלתי כמושב ככן להורים חקלאים במשק מעורב. הורי
עלו ארצה בשנת 1912 ("העליה השנייה") אבא, יליד ליטא
היה גם רופא וטרינרי, אמא ילידת רוסיה, אחות מיילדת
בין הראשונות בארץ. למדתי בבית הספר העממי ובגימנסיה
הריאלית בראשל"צ.

גויסתי למשטרת הישובים העבריים בגיל 17. שמשתי
כאלחוטן ברשת הקשר של "ההגנה" וככזה גויסתי לפעילות
ב"מוסד לעליה" ונשלחתי לפעילות באירופה בראשית
1946. באירופה "אומצתי ע"י הפל"ם. באירופה שימשתי
בין השאר כ"גדעוני", כאחראי לרשת הקשר של "המוסד"
באירופה, כמפקד מחנות הכנה לעליה בדרום צרפת, מפקד
אנית המעפילים "לטרוֹן" (אוקטובר 1946), מחנות המעצר
בקפריסין (מחנה 63 אוקטובר 46 עד פברואר 47). חזרתי
ארצה כ"גדעוני" של ספינת הרכש "ההר"
(MONTECHIARO) באוגוסט 1948 ואז הצטרפתי מיד
קצין קשר לחיל הקשר בצ.ה.ל.

זוטות מצי ההעפלה (1946-48)

"יגור": הספינה ועליה כ-750 מעפילים הפליגה ב-29 יולי
1946 מנמל לה-סיוטה, עיירת נמל ומספנה השוכנת
בשוליים המערביים של הריבריה הצרפתית כ-30 ק"מ
דרומית מזרחית למרסייל. המועמדים לעליה שכנו בטירה
יפה לחוף מפרצון במרחק של כק"מ אחד מהנמל.
במחנה נערכו ההכנות והחלוקה לקבוצות בהתאם לתנאי
השהיה בספינה.

על-מנת להקטין ככל הניתן את ההבחנה בפעולה יצאו
המעפילים את המחנה לאחר חצות הלילה בצעדה שקטה
לכיוון הנמל והחלה העליה המסודרת לספינה שעגנה ברציף
שגבל בטיילת של העיירה.

העליה לספינה והקשירה לגוררת שהובילה אותה אל מחוץ
לנמל הסתיימה בשעת בוקר כשבתי הקפה בטיילת נפתחו.
אנחנו, מנהלי המחנה, נשארנו בחוף ונכנסנו לאחד מבתי
הקפה ללגום כוס קפה של בוקר. בעלי בית הקפה, זוג
קשישים שכבר התנסו בצפייה בהפלגות קודמות מאותו
מקום ונוצרו בינו לביןם יחסי ידידות ברכו אותנו ואיחלו
לנו הצלחה. הם שאלו אותנו בדיסקרטיות, כמעט בלחישה:

התקרבה לחופי הארץ.

כשמטוסי הצי של הצי הבריטי טסו מעלינו וגילו אותנו הרגשנו הקלה רבה. לאחר שעות מועטות הגיעו שתי אוניות משחית, התקרבו אלינו משני צידי הספינה, נגחו בה ומלחיהן קפצו על "לטרון" התפתח מאבק קשה שהסתיים בהשתלטות הבריטים על הספינה, גרירתה לנמל חיפה והעברת המעפילים למחנות קפריסין על סיפון אניות הגירוש.

בצד האכזבה על שלא הצלחנו לפרוץ את ההסגר ולנחות בארץ-ישראל הרגשנו הקלה שהמסע הסתיים ושהמעפילים הגיע לחוף מבטחים ובסופו של המסע הגיעו כולם לארץ ישראל.

לאחר שנים, כשהתבגרתי ונעשיתי מיושב יותר חשבתי לעצמי, (ואני חושב כך גם היום שרק צעירים נועזים עד גבול חוסר אחריות, בני עשרים ומשהו היו מוסגלים ליטול על עצמם את הסיכונים הכרוכים בפיקוד על אניות ישנות ורעועות עמוסות מעפילים בצפיפות נוראה ולהביאם לארץ חלומותיהם. עשרות אלפי מעפילים הגיעו כך לארץ ישראל, השתלבו בכל תחומי חייה, תרמו תרומה עצומה להקמתה של מדינת ישראל. לצערנו, רבים מהם נפלו במלחמת השיחרור ובמערכות ישראל שאחרי המלחמה - אנחנו נזכור אותם תמיד.

עשרים תותחים ואקדח קטן אחד:

הפלגתי האחרונה היתה כ"גדעוני" (אלחוטן) של ספינת הרכש MONTECHIARO "ההר" שהגיעה לארץ בראשית אוגוסט 1948 והביאה לארץ עשרים תותחים אנטי אוויריים 20 מילימטר כשמלחמת השיחרור בעיצומה ועל נמלי הארץ מוטל אמברגו ע"י האו"ם.

לפני ההפלגה ממרסייל העניק לי דני אגרונסקי (אגרון) ז"ל שהיה פעיל הרכש באירופה אקדח P.B. חדש למזכרת. כשהגענו לנמל חיפה קבל את פני נציג המוסד לעלייה והסיע אותי ליציאה מהנמל. לפני שער הנמל שאל אותי המלווה אם יש ברשותי משהו שיש להצהיר עליו במכס ביציאה מהנמל.

כל רכושי היה בגדי עבודה מרופטים וכמובן שענית בשלילה. לפתע נזכרתי באקדח וסיפרתי אודותיו למלווה. לאחר התייעצות קצרה החבאנו את האקדח במכונת ויצאנו בשלום מהנמל. האקדח היה שמור אצלי עוד שנים רבות. הוצאתי רשיון כחוק עד שנגנב ממני לפני שנים מועטות יתכן שהייתי המבריה הראשון למדינת ישראל בת החודשים!

בטחון קשר:

מערכת הקשר האלחוטית של "המוסד לעלייה" ("רשת גדעון") היתה פרוסה על פני אירופה כולה ועל כל ספינות ההעפלה והרכש החל מאתונה, בוקרשט ופרג במזרח דרך

רומא, מילנו, פריז ומרסייל במערב. היתה זו רשת שפעלה בעיקר במכשירים שנבנו ע"י טכנאים ומהנדסים חברי ההגנה והפלמ"ח ואזכיר רק כמה מהם: רענן (רני) רובינשטיין, צביקה בית-דין ז"ל, נפתלי (נפתא) רוז"ל ישעיהו (אישי) לביא ז"ל סם הלל שהגיע אלינו מסקוטלנד ועוד רבים וטובים. הרשת שרתה ביעילות רבה את כל פעולות ההעפלה והרכש בזכות המסירות והנחישות של קבוצת הגדעונים. פעולת הרשת נשמרה בסודיות מוחלטת ורק מעטים ידעו עליה. הרשת העבירה ידיעות, הוראות ודיווחים בשיטת כתבי סתר שנחשבו בעינינו לבלתי ניתנים לשבירה.

לימים, בשנות הששים שרתתי כקצין במערך הטכנולוגי של חיל המודיעין של צ.ה.ל. ובעקבות קשרים מצוינים שהיו למודיעין הישראלי עם שרותי המודיעין האיטלקי הוזמנתי להיות חבר במשלחת של המודיעין הישראלי שיצאה לביקור בשרותים המקבילים של המודיעין האיטלקי.

מארחי האיטלקים לקחו אותי לסיור ברומא ובמסגרתו הגענו לאזור Monte Mario בו שרתתי כאלחטן בתחנה המחרתית שלנו בשנת 1947. סיפרתי למלווי על שרותי במקום.

למחרת הביא לי אחד המלווים תיק ובו מברקים מפוענחים של השידורים ה"סודיים" "שלנו" המלווה הסביר לי שהם ידעו על פעולותינו, האזינו לשידורים שלנו, פענחו אותם ללא קושי רב וזאת על-מנת להבטיח שאין זו תחנה של הקומוניסטים או של גורם אחר המהווה סכנה לשלטון האיטלקי...

פעילות אחרי 1948:

קצין קשר של חטיבת "גולני" (2-1951) מפקד בית הספר של חיל הקשר (3-1952) חבר קיבוץ כפר-הנשיא (55-1953). קצין הקשר הראשון של חטיבת הצנחנים (8-1956). מפקד היחידה הטכנולוגית של חיל המודיעין (כל שנות השישים), לאחר השיחרור מצ.ה.ל. ב-1971 הקמתי וניהלתי את חברת האלקטרוניקה ECI עד 1997 מאז ועד היום אני גמלאי, חקלאי ועוסק ביוזמות עסקיות שונות בתחומי החקלאות והטכנולוגיה.

נשוי למרגה, ילדת ברנדנבורג, גרמניה, עברה לאנגליה בשנת 1939 במסגרת ה"קינדר-טרנספורט" והצטרפה שם לתנועת הבונים. הגיעה לדרום צרפת עם אנשי תנועת "הבונים" מאנגליה בדרכם לעליה לארץ. מרגה הצטרפה לקורס אלחוטאים שקיימנו במרסייל, עלתה לארץ כ"גדעונית" (אלחוטאית) באוניית המעפילים "הפורצים" (נובמבר 1947) והצטרפה מיד לחיל הקשר. לנו שני בנים, גדעון ואבנר וששה נכדים.

120.-

1023433

השערים פתוחים

אסופת זכרונות
העפלה 1945 - 1948

מהדורה שניה - מתוקנת ומעודכנת

לחיי
הספינות
שבדרך

1001